

Κατανοώντας την έμφυλη βία (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε στις 16/04/21 στην ιστοσελίδα της [Συσπείρωσης Ατάκτων](#).

Περιεχόμενο

Κατανοώντας την έμφυλη βία

Συμφραζόμενα

Το τελευταίο διάστημα, μια πρωτόγνωρη ροή καταγγελιών για σεξουαλική παρενόχληση τζαι άσκηση λεκτικής ή σωματικής βίας στον εργασιακό χώρο αλλά τζαι σε άλλους χώρους κατακλύζει τη δημόσια σφαίρα. Σε πολλές χώρες του κόσμου τα γυναικεία κινήματα ανεβάζουν ξανά τα μανίτζια τζαι αγωνίζονται για τιμωρία των θυτών, για διαμόρφωση προστατευτικών μηχανισμών υπέρ ατόμων που επιβίωσαν βιασμού, σεξουαλικής παρενόχλησης ή έμφυλης κακοποίησης, τζαι για εδραίωση αντισεξιστικής κουλτούρας. Τούντο κείμενο εν μια προσπάθεια να κάμουμε ξεκάθαρο το διακύβευμα τούντης περιόδου σε σχέση με την έμφυλη βία τζαι τες διασυνδέσεις της με το υπάρχον συστημικό πλέγμα. Παράλληλα εν τζαι μια προσπάθεια, να συμβάλουμε, ως κινηματικός χώρος, στη δημιουργία δομών τζαι δικτύου προστασίας ατόμων που επιβίωσαν που έμφυλη βία.

Στην Κύπρο, για δεκαετίες ολόκληρες, άτομα σε συνθήκες ευάλωτότητας -γυναίκες, μετανάστριες, γκέι άντρες, τρανς άτομα, κουήρ υποκείμενα, παιδιά- που επιβίωσαν που έμφυλη βία ετοποθετούνταν σε καθεστώς σιωπής εξαιτίας της ανεπάρκειας κράτους, θεσμών τζαι κοινωνίας για παροχή προστασίας τζαι υλικής τζαι ψυχολογικής υποστήριξης. Μόλις θκυο χρόνια πριν, «εβάψαν» τον ύπνο μας οι δολοφονίες γυναικών μεταναστριών που άντρα σε στρατιωτικό αξίωμα. Τότε, οι καταγγελίες εξαφάνισαν αγνοηθήκαν, με το πρόσχημα ότι «μάλλον» οι γυναίκες επεράσαν στα κατεχόμενα, τζιαί σήμερα, τούτη η εγκληματική αμέλεια παραμένει ατιμώρητη, καθώς το δικαστήριο αποφάσισε ότι κανένας εμπλεκόμενος αστυνομικός εν θα διωχθεί ποινικά.

Κρατική, θεσμική τζιαί κοινωνική ανεπάρκεια

Ανεπαρκείς κρατικές τζαι θεσμικές υπηρεσίες προστασίας ευάλωτων ατόμων, κουλτούρα συγκάλυψης εγκλημάτων έμφυλης βίας, ανοχή των δικαστηρίων σε βιαστές με μικρές ποινές τζαι ελαφρυντικά, απαλλαγή ιερωμένων κακοποιητών που την εκκλησία εν χαρακτηριστικά του συστήματος που συνδέονται με το ευρύτερο δίκτυο της πατριαρχίας τζαι των ανισοτήτων, όπως τούτες διασταυρώνονται πάνω στα σώματά μας τζαι στην καθημερινή μας εμπειρία (το φύλο μας, η τάξη μας, η σεξουαλικότητά μας, η ικανότητά μας, οι εθνικές σημάσεις). Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η πρόσφατη γυναικοκτονία στο χωριό Εργάτες, όπου γνωστός επί χρόνια κακοποιητής δολοφόνισε στο σπίτι τους τη γυναίκα του τζαι τον μικρό τους γιο. Τραγικό, επίσης, παράδειγμα, η υπόθεση της Έλενας Φραντζή, η οποία, που ηλικία 4 χρονών, κακοποιούνταν σεξουαλικά που τον ιερωμένο στην ανάδοχη οικογένεια που είσιε δοθεί, τζαι που παρόλες τες προσπάθειές της να φέρει την κακοποίησή της στην επιφάνεια, οι, κατά τα άλλα, υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας εφροντίσαν να

την κρατήσουν καλά αποσιωπημένη.

Στην Κύπρο, όπως τζαι σε άλλες χώρες, η αδυναμία της αστυνομίας να προστατέψει τα θύματα εν κραυγαλέα. Τα θύματα πολλές φορές αποθαρρύνονται να καταγγείλουν τους θύτες τζαι τούτον έσει να κάμει με μια φοβερά προβληματική νοοτροπία ανεκτικότητας που επιβάλλεται να επιδεικνύουν οι γυναίκες/τα θύματα προς το ανδρικό προνόμιο τζαι τη βία που ασκεί ο εκάστοτε θύτης για να το διατηρήσει. Τούτη η αποθάρρυνση εκφράζεται με «συμβουλές» του τύπου: εννα σάσει με τον τζαιρόν, κάμε υπομονήν, μεν του αντιμιλάς, έτσι εν οι αρσενιτζοί, μα τζαι συ κάτι πρέπει να του είπες, κάτι πρέπει να του έκαμες, τι εν τούτα που φορείς κ.λπ. Βέβαια, τούτον αποσκοπεί στην αποφυγή στοιχειοθέτησης μιας υπόθεσης τζαι τη διαιώνιση της έμφυλης ιεραρχίας μέσα που τη δημιουργία μιας κουλτούρας αποσιώπησης τζαι συγκάλυψης.

Στο πλαίσιο της πατριαρχικής επιτελεστικότητας των φύλων, το ανδρικό φύλο επιστρατέφκει πολλούς μηχανισμούς επικράτησης για να φτάνει κάθε μέρα στο οντολογικό συμπέρασμα «είμαι άντρας ακόμα, είμαι κυρίαρχος, εν έχασα το πάνω σιέρι». Πολλές φορές, τούτοι οι μηχανισμοί εν εκφράζονται με εμφανώς βίαιη συμπεριφορά, αλλά λεκτική τζαι συναισθηματική κακοποίηση, χειριστικότητα, άσκηση εξουσίας, υποτιμητικά, μισογύνικα σχόλια τζαι επίδειξη θέσης ισχύος. Τούτον εφάνηκε τζαι στες υποθέσεις που εφκήκαν στην επιφάνεια στην Ελλάδα τζαι μετέπειτα τζαι στην Κύπρο. Σε πολλές που τούτες τες καταθέσεις, η κακοποίηση εν άφηννε σημάθκια ορατά που να μπορούν να λειτουργήσουν ως μαρτυρία ή να στοιχειοθετηθούν δικαστικά. Αφορούσεν, όμως, κατάχρηση θέσης εξουσίας τζαι λεκτική κακοποίηση σε βαθμό που οδηγούσε τα θύματα πολλές φορές σε ψυχολογική κατάπτωση, εφόσον ήταν αναγκασμένα να ανεχτούν τη συγκεκριμένη συμπεριφορά για να μεν χάσουν τη δουλειά τους, για να μεν περιθωριοποιηθούν εργασιακά ή για να μεν στιγματιστούν με άλλες κατηγορίες.

Τα θύματα, λοιπόν, τούντης βίας εν συνήθως (νεαρές) γυναίκες, ομοφυλόφιλοι άντρες, ανήλικ@ έφηβ@ ή παιδιά. Εύάλωτα, δηλαδή, άτομα σε ένα ευρύτερο δίκτυο πατριαρχικής τζαι καπιταλιστικής βίας που κανονικοποιεί τζαι επιτρέπει την αναπαραγωγή σχέσεων εξουσίας. Τζαι εν δαμέ ακριβώς που το πρόβλημα αποκαλύπτει τες διασταυρώσεις του.

Πατριαρχία τζαι καπιταλισμός

Εντός της πατριαρχίας, ενθαρρύνεται η ιδέα ότι οι άντρες ένι τζαι πρέπει να αισθάνονται κυρίαρχοι. Οι άντρες θεωρούν ότι πρέπει να έχουν το πάνω σιέρι στον δημόσιο τζαι στον ιδιωτικό χώρο, να αποκαθιστούν μιαν αίσθηση ισχύος τζαι ελέγχου, που την εξισώνουν με την αρρενωπότητα. Άντρες με οικονομική τζαι πολιτική ισχύ θεωρούν ότι έχουν δικαίωμα άσκησης εξουσίας τζαι πολλά συχνά εκδηλώνουν διάχυτα τον μισογυνισμό τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι δηλώσεις Αναστασιάδη για την αεροπειρατεία, το 2016, σε πτήση προς Κύπρο (που αλλοδαπό πρώην σύζυγο Κύπριας υπηκόου), σχετικά με τον λόγο του συμβάντος: «Πάντα υπάρχει μια γυναίκα». «Πάντα υπάρχει μια γυναίκα» για τον λόγο που οι άντρες γίνονται βίαιοι ή «εξωθούνται στα άκρα» λαλεί μας ο Πρόεδρος της ΚΔ! Σε ίδιο μήκος κύματος εκινήθηκε τζαι το «You are too cute», ως απάντηση (!) σε ερώτηση γυναίκας δημοσιογράφου ή το πρόσφατο infantilization της Υπουργού Δικαιοσύνης, Έμιλυς Γιολίτη στο αίτημα του κόσμου να αποδοθούν ευθύνες για κατάχρηση εξουσίας.

Όμως, τούτος ο προνομιακός Λόγος που εγκαθιστά τες γυναίκες στη θέση του φταίχτη για την βία που τελικά θα βιώσουν, εν αφορά μόνο πολιτικά τζαι/ή οικονομικά ισχυρά ανδρικά υποκείμενα: η προσπάθεια έμφυλης κυριαρχίας στο πλαίσιο της πατριαρχίας, εν διαταξική. Καθώς ούλλο τζαι περισσότεροι άντρες στον σύγχρονο (ύστατο hopefully) καπιταλισμό, ωθούνται στην ανεργία ή στην εργασιακή επισφάλεια, τζαι ούλλο τζαι περισσότερες γυναίκες μπαίνουν στην εργασία για να εξυπηρετήσουν τες καπιταλιστικές ανάγκες, πολλοί άντρες με τη χρήση λεκτικής ή/τζαι σωματικής

βίας προσπαθούν να διατηρήσουν την κυριαρχία τους, τον ρόλο τους δηλαδή στην έμφυλη ιεραρχία, καθώς νιώθουν να χάνουν τον έλεγχο τζαι το αντρικό τους γόητρο μέσα στες συνθήκες εξαθλίωσης του καπιταλισμού.

Ο σεξιστικός τρόπος σκέψης πάει σιέρι σιέρι με τον καπιταλισμό τζαι τα συστήματα που προάγουν τον ανταγωνισμό τζαι την ιεραρχία. Σε ένα σύστημα μιλιταριστικού καπιταλισμού, τούτες οι συνδέσεις μπορούν να γίνουν εύκολα. Όσον η σεξιστική σκέψη διαμορφώνει τα αγόρια ως δυνάμει «δολοφόνους», ως στρατιώτες του ιμπεριαλισμού που πρέπει να διατηρούν εξουσία επί άλλων χωρών τζαι περιθωριοποιεί τες γυναίκες σε περιφερειακούς, παθητικούς ή συγκαταβατικούς ρόλους, τότε η έμφυλη βία ενναν μέρος της καθημερινότητάς μας τζαι κάθε φορά που στο δελτίο εννα παίζει έναν ακόμα «έγκλημα πάθους» με πρωταγωνιστή ένα άτομο «με ψυχολογικά προβλήματα», εμείς εννα πέφτουμε που το συννεφούι.

Ξέρουμεν τζαιρό τωρά, ότι καθένα που τούτα τα εγκλήματα, ένεν έγκλημα πάθους, ούτε τα ψυχολογικά προβλήματα που είσιεν ο θύτης εν ξεκάρφωτα που το πατριαρχικό πλαίσιο. Εν τζαιρός να σταματήσει τούτη η αποπολιτικοποίηση στον λόγο περί εγκλήματος στην Κύπρο. Καθένα που τούτα τα εγκλήματα εν έγκλημα πατριαρχίας τζαι μισογυνισμού, με θύτην έναν άντρα που εδιδάχτηκεν τζαι αισθάνεται ότι έσιει το δικαίωμα, που θέση τοξικής αρρενωπότητας, να επιτεθεί, ακόμα τζαι να αφαιρέσει τη ζωή μιας γεναίκας, για να αποκαταστήσει την έμφυλη τάξη. Κάθε φοράν, έσιει σχέση με τους έμφυλους ρόλους τζαι την αποκατάστασή τους, όπως είπαμε παραπάνω.

Τι εν τζείνο που διά τη δικαιοδοσία σε έναν άτομο σε θέση στρατιωτικού να αφαιρέσει ζωές μεταναστριών γυναικών, αν όι η απαξίωση των ζωών τούτων των γυναικών, στο πλαίσιο ενός λόγου τζαι ενός συστήματος φτηνής οικιακής εργασίας, που τες υποβίβασε σε αναλώσιμα προϊόντα, που τες απογύμνωσε ως ανθρώπινες οντότητες, που τους αφαίρεσε τζαι τους αφαιρεί βασικά πολιτικά τζαι εργασιακά δικαιώματα. Εν τέθοικες θανατοπολιτικές, στα πλαίσια του καπιταλισμού, που επέτρεψαν στον κάθε Μεταξά να εξαφανίζει γυναίκες σε παρόμοια θέση, τζαι στην αστυνομία να αμελεί εγκληματικά για την εξαφάνισή τους. Η απαξίωση της ζωής τούτων των γυναικών βρωμεί φασισμό. Εν η απαξίωση της ζωής που οδήγησε κάποτε στο ολοκαύτωμα. Τζαι εν καθημερινή διαπαιδαγώγηση, φασιστική προπαγάνδα, πλύση εγκεφάλου, ώσπου να φτάσει «να χαλάσει το μηχανάκι του Ες Ες», όπως έγραφε χαρακτηριστικά ο Καμπανέλλης, στη μαρτυρία του για το Μαουτχάουζεν.

Διεκδικώ λοιπόν, το δικαίωμα της μαρτυρίας. Διεκδικώ το δικαίωμα να ενθυμούμαι τες νεκρές μου. Θέλω όπως η Αντιγόνη να πενήθσω τες νεκρές μου. Θέλω όπως η Αντιγόνη, να θάψω τες νεκρές μου. Τζαι θέλω ο Κρέοντας, επιτέλους, να καταποντιστεί.

Ανάληψη ευθύνης

Τον περασμένο Φλεβάρη, μέσα που ένα μακροσκελές κείμενο στον προσωπικό της λογαριασμό σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, η μουσικός Ανδρούλα Καφά περιέγραψε την παρενόχληση που εβίωσε σε νεαρήν ηλικία στον χώρο του θεάτρου, συμβάλλοντας στο να ξεκινήσει τζαι στην Κύπρο μια συζήτηση πάνω στο θέμα της σεξουαλικής παρενόχλησης τζαι της έμφυλης κακοποίησης. Ακολούθησεν η δημόσια τοποθέτηση του ηθοποιού Ανδρέα Φυλακτού για τη σεξουαλική παρενόχληση που εβίωσε, όταν εργάζεται στον ΘΟΚ (αναφερόμενος σε «διαμεσολαβητή»). Μέσα σε τούντο κλίμα τζαι με αφορμή τες δηλώσεις του Ανδρέα Φυλακτού, η Υπουργός Δικαιοσύνης Έμιλυ Γιολίτη, εφκήκε να δηλώσει ότι «η αδράνεια των θυμάτων προστατεύει τους θύτες», παραγνωρίζοντας ξανά που τη θέση του προνομίου της, την ανυπαρξία κοινωνικού τζαι θεσμικού δικτύου προστασίας για άτομα που έχουν επιβιώσει σεξουαλικής παρενόχλησης, τζαι διαιωνίζοντας την κουλτούτα του victim-blaming. Λίο τζαιρό μετά, εκυκλοφόρησε η επιστολή του Δημήτρη Χειμώνα για την έλλειψη στήριξης που μέρους του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (ΘΟΚ) στην καταγγελία του για σεξουαλική παρενόχληση.

Ο ασκός του Αιόλου άνοιξε τζαι παρότι ακόμα η κυπριακή μικροκοινωνία εν μουθκιασμένη, κάτι φαίνεται να αλλάσσει. Η Ένωση Κυπρίων ηθοποιών δέχεται αρκετά παράπονα το τελευταίο διάστημα τζαι διά οδηγίες για το πώς να κάμεις καταγγελία. Το Δίκτυο Ενάντια στη Βία κατά των Γυναικών παρέχει υποστήριξη σε γυναίκες που υπέστηκαν έμφυλη βία. Ομάδες φεμινιστικές οργανώνονται με αυξανόμενους ρυθμούς, δράσεις κατά της έμφυλης βίας πλημμυρίζουν τη δημόσια σφαίρα, προσπαθώντας να ασκήσουν πίεση για τη δημιουργία ενός ευρύτερου θεσμικού δικτύου προστασίας τζαι μιας κουλτούρας αντισεξιστικής. Η βία ανησυχεί τζαι απασχολεί έναν μεγάλο αριθμό ανθρώπων πλέον, όμως εν σημαντικό τούτη η βία να συνδεθεί με την πατριαρχική σκέψη. Η φεμινιστική σκέψη προσφέρει εργαλεία ερμηνείας τούτης της κατάστασης. Τζαι εν στο σιέρι μας να καταστήσουμε τούτα τα εργαλεία διαθέσιμα σε ούλλ@. Για τη διαμόρφωση μιας αντιπατριαρχικής κουλτούρας σε επίπεδο κοινωνίας, κινηματικών δομών τζαι πολιτικών θεσμών.

Πρώτα εμείς μέσα που τες κινηματικές διαδικασίες δηλώνουμε μηδέν ανοχή σε εμφυλη βια τζαι παρενόχληση. Δεν θεωρούμε το κίνημα απαλλαγμένο που σχέσεις εξουσίας ή ρομαντικοποίηση της βίας. Πρώτα εμείς διατηρούμε το δικαίωμα να δημιουργούμε ασφαλείς χώρους μακριά που οποιοδήποτε μας καταπιέζει, χωρίς να έχουμε υποχρέωση να λογοδοτούμε εσωτερικά ή εξωτερικά στο κίνημα, σε οργανώσεις ή ομάδες για τούτο. Γινουμαστεν η αγκαλιά που θέλουμε να έχουμε όταν βρεθούμε σε ευάλωτη θέση τζαι χτίζουμε την εμπιστοσύνη μεταξύ μας. Παράλληλα, φροντίζουμε να δημιουργήσουμε τζαι να διοχετεύσουμε στη δημόσια σφαίρα το λεξιλόγιο που χρειαζόμαστε ώστε να περιγράψουμε τες παραβιάσεις που βιώνουμε, τζαι που πολλές φορές δεν μας ένι διαθέσιμο. Η απουσία τούντου λεξιλογίου οδήγησε πολλές φορές στο να αποκαλεστούμε εμείς τζαι πολλές άλλες παράλογες, υπερβολικές ή πελλές. Τούτο το κείμενο, λοιπόν, εν μια προσπάθεια κατανόησης του πατριαρχικού τζαι καπιταλιστικού χαρακτήρα της βίας που βιώνουμε τζαι που γινούμαστε μάρτυρες καθημερινά, τζαι ταυτόχρονα, μια απόπειρα προώθησης ενός τέθκοιου λεξιλογίου.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Συσπείρωση Ατάκτων \(Ομάδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2020-2029](#), [2021](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#)

From:
<https://www.movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:sispirosiatakton:gendered_violence

Last update: **2025/09/24 11:43**

